

3. Саламанська декларація про принципи, політику та практичну діяльність у галузі освіти осіб з особливими освітніми потребами та Рамки Дій щодо освіти осіб з особливими освітніми потребами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-94#Text (дата звернення: 20.02.2025).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-550-1-9>

**“TEACHING/LEARNING PHENOMENA” AND PSYCHOSOMATIC
HEALTH OF DENTAL STUDENTS (PRIVATE HIGHER
EDUCATIONAL INSTITUTION) KYIV MEDICAL UNIVERSITY**

**ФЕНОМЕНИ «ВИКЛАДАННЯ/ НАВЧАННЯ»
ТА ПСИХОСОМАТИЧНЕ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ
СТОМАТОЛОГІВ (ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ
ЗАКЛАД) КИЇВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Korniienko O. V.

*Ph.D.(Psychology) docent Social
Science and Humanitarian Department,
International Faculty
Kyiv Medical University
Kyiv, Ukraine*

Корнієнко О. В.

*доцент кандидат психологічних наук,
кафедра соціально-гуманітарних
дисциплін, міжнародний факультет
Київський медичний університет
м. Київ, Україна*

Актуальність теми

Мотивами підготовки тексту тез та участі у Міжнародній науковій конференції: “*Євроінтеграційні тенденції у сфері педагогіки та психології і перспективи для України*” (19–20 березня 2025 року м. Рига, Латвійська Республіка) були наступні. **Перше**, не втрачати продуктивних зв'язків з представниками Центру українсько-європейського наукового співробітництва. Бути поінформованим про стан публікаційної активності викладачів, науковців психолого-педагогічної галузі України з урахуванням професійної діяльності за умов широкомасштабної війни Росії проти України з 22 лютого 2022 року. **По-друге**, поширювати електронну версію з матеріалами даної конференції в соціальних мережах, знаходити однодумців, прихильників інноваційних методів, викладання у змішаних умовах (аудиторне/дистанційне) з застосуванням сучасних електронних гаджетів та програм супроводу навчання за непередбачених наслідків життя за умов війни. **По-третє**,

проінформувати психолого-педагогічну громадськість України про власні теоретико-методологічні та емпіричні результати проведених комплексних досліджень під час викладання дисципліни за вибором “Управління кар’єрою” для студентів стоматологів другого курсу Київського медичного університету (приватного вищого навчального закладу) за перше півріччя 2024–2025 року. **По-четверте**, за останні три роки авторська навчальна програма “*Управління кар’єрою*”/ “*Career management*” викладалась як українським, так і іноземним студентам на медичному та стоматологічному факультетах відповідного університету.

Порівняльний аналіз публікацій науковців різних країн

Центральними питаннями, сфери інтересів автора даних тез були наприклад, наступні: мотивація вибору професії лікаря студентами, індивідуально-типологічні особливості, інтегральність темпераменту, депресивний стан, прояви емпатії студентів медиків різних спеціальностей, років навчання, особливості підготовки лікарів у медичних університетах різних країн світу.

Для розробки авторської двомовної програми викладання “*Управління кар’єрою*” / “*Career management*” теоретико-методологічним фундаментом виступив системний аналіз публікацій вчених різних країн світу. Так, наприклад, три вітчизняні дослідники [1, с. 35–41] переконливо показують, що мотивація вступників медичного ЗВО є вкрай важливим під час підготовки компетентного конкурентного фахівця. Запам’яталась, також, перспективна публікація співробітників Дніпропетровської медичної академії МОЗ України [2, с. 77–83]. Викладачі, науковці шести медичних університетів Угорщини опублікували статтю з включенням емпіричних даних досліджень після опитування 503 досліджуваних учнів двох медичних шкіл міст *Medical Schools in Debrecen and Szeged in 2002* [3, с. 494–502]. Нами був проведений коректний переклад на українську мову та апробація англомовного опитувальника “*What motivations influenced you in your decision?*” з метою власних опитувань студентів та перевірки надійності та конструктивної валідності опитувальника. На думку групи авторів статті для формування професії лікаря характерні неоднорідні мотивації; на прикладі 13 наведених категорій представлених респондентам (на основі огляду літератури та попереднього досвіду роботи зі студентами).

Доцільним буде пригадування результатів досліджень про порівняння зі студентами-стоматологами, які показують, що мотивації студентів загальної медицини збігаються з результатами групи дослідників з Угорщини, але відрізняються від даних студентів-стоматологів, які набагато більше мотивовані “*статусом і безпекою*” та “*за харак-*

тером професійної діяльності”, а студенти в загальній медицині керуються категоріями “можливості кар’єри”, “догляд за пацієнтами” та “робота для людей”. Альтруїстичні мотиви є найважливішими для студентів загального профілю: “особистісно орієнтований” мотив та “бажання піклуватися про інших і допомагати їм” [4, с. 471–473]. Ключовим, також, був зміст іншої статті групи у складі семи авторів з Фінляндії про значення впливу на кар’єру лікаря багатьох факторів та вибір спеціальності, риси особистості вважаються одним із найважливіших детермінант індивідуального рівня [5, с. 471–473]. Суттєвим підґрунтям для підготовки матеріалів даних тез автором були проведені комплексні дослідження на тему: “Порівняльний аналіз проявів депресивних станів та вірогідності неврозу як чинника психосоматичного здоров’я дівчат/юнаків студентів КНУ імені Тараса Шевченка” впродовж 2014 року [6, с. 132–142]. Перспективною на нашу думку буде планування та проведення порівняльних досліджень комплексних проявів психосоматичного здоров’я медиків різних спеціальностей та психологів.

Результати проведених досліджень

Включаємо короткий огляд одного з фрагментів проведених порівняльних досліджень двох груп студентів стоматологів другого курсу юнаків $n=18$ та дівчат $n=48$ Київського медичного університету (приватний вищий навчальний заклад) впродовж першого півріччя 2024-2025 року за умов переваги аудиторного викладання/навчання. Під час оголошених тривог студенти разом з викладачем знаходились у укритті, у деяких випадках планові заняття та психодіагностичні дослідження проводились дистанційно з використанням програми Google Class.

Метою проведення комплексних досліджень було застосування наступних психодіагностичних методик: 1. Двофакторна методика особистості (інтро-амбіверсії-екстраверсії/емоційної стабільності/нормостенічності/емоційної нестабільності Eysenk H., Sybil I. 2. Інтегральність темпераменту за методикою Белова Ю. Перші дві методики пройшли перевірку та адаптацію українською/англійською мовою як на іноземних студентах, так і українцях. 3. Методика диференціальної діагностики депресивного стану Жмурова В.А. (переклад та адаптація українською/англійською мовою). 4. Методика діагностики рівня емпатійних здібностей Бойко В.В (проведена двомовна перевірка та адаптація). 5. Мотиви вибору професії лікаря групи угорських фахівців Regina Molnár та ін. (з перекладом, адаптацією українською мовою).

Нами був проведений коректний середньо статистичний, кореляційний, порівняльний аналіз окремо для вибірки юнаків $n=18$

та дівчат $n=48$ з наступним обов'язковим порівняльним аналізом та відповідними висновками, рекомендаціями для подальшого застосування у побудові послідовної системи кар'єрного зростання та удосконалення унікальних індивідуально-психологічних відмінностей з урахуванням навиків корекції динамічних психосоматичних станів здоров'я норми/передхворобливих/межових станів.

Всього підготовлені для подальшого поширення у наукових журналах, матеріалах українських та зарубіжних фахових конференціях вісім малюнків, три таблиці. Включаємо на нашу думку найбільш інформативну таблицю для переконливої демонстрації емпіричних результатів мети підготовлених тез.

Таблиця № 1

**Порівняльний аналіз проявів кореляційних відмінностей
двох груп дівчат $n=48$, юнаків $n=18$ стоматологів другого курсу
ВПНЗ Київський медичний університет на прикладі комплексних
чинників (мотивів вибору професії, типології, темпераменту,
емпатії, депресивного стану)**

Дівчата $n=48$		Юнаки $n=18$	
“Вік”	“Емпатія” $(-0,306^*, p>0,05)$ “Високий престиж професії” $(-0,454^*, p>0,01)$	“Вік”	“Предмет вступу” $(-0,498^*, p>0,05)$
“Психотип”	“Холеричність” $(0,59^*, p>0,01)$ “Емпатія” $(-0,53^*, p>0,05)$ “Можливості” $(-0,305^*, p>0,05)$ “Схильність” $(-0,83^*, p>0,05)$	“Щирість” “Флегматичність” $(-0,489^*, p>0,05)$ “Депресивний стан” $(-0,476^*, p>0,05)$	“Емоційна стабільн./нормст./емоційна нестаб.” $(-0,493^*, p>0,05)$
“Холеричність”	“Депресивний стан” $(-0,346^*, p>0,05)$ “Емпатія” $(-0,186^*, p>0,05)$ “Схильність” $(-0,159^*, p>0,01)$	“Сангвінічність” “Можливості” “Добре сплачувана професія”	“Єдина відома професія” $(0,486^*, p>0,05)$ “Предмет вступу” $(0,548^*, p>0,05)$ “Предмет вступу” $(-0,462^*, p>0,05)$
“Емпатія”	“Можливості” $(-0,90^*, p>0,05)$ “Високий престиж професії” $(0,490^*, p>0,05)$	“Високий престиж професії” “Добре сплачувана професія”	“Медичний приклад” $(0,492^*, p>0,05)$
“Можливості”	“Шкільні оцінки” $(0,82^*, p>0,05)$ “Схильність” $(0,74^*, p>0,05)$ “Вплив сім'ї” $(0,282^*, p>0,05)$	“Добре сплачувана професія”	“Медичний приклад” $(0,462^*, p>0,05)$

Література:

1. Захаров С. В., Русакова О. О., Смольянова О. В. Мотиваційно-емоційні аспекти вибору професії лікаря вступниками вищого навчального закладу освіти. *Медицина освіти*. 2023. № 1. С. 35–41.
2. Крячкова Л. В., Лехан В. М., Кротова Л. О. Урахування кар'єрних прагнень та інших медико-соціальних чинників для підвищення інтересу студентів медиків до громадської охорони здоров'я *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2019. № 2 (80). С. 77–83.
3. Regina Molnár, Tibor Nyári, Anikó Hazag, Adriána Csinády, Péter Molnár Career choice motivations of medical students and some characteristics of the decision process in Hungary. *Cental Europien Journal Medicine* 2008. 3(4). P. 494–502.
4. Crossley M.L., Mubarik A., A comparative investigation of dental and medical student's motivation towards career choice. *British Dental Journal*. 2002. 193. P. 471–473
5. Mullola Sari et al. Personality traits and career choices among physicians in Finland: employment sector, clinical patient contact, specialty and change of specialty. *BMC Medical Education* (2018) 18:52. P. 2–12.
6. Корнієнко О. В. Порівняльний аналіз проявів депресивних станів та вірогідності неврозу як чинника психосоматичного здоров'я дівчат/юнаків студентів КНУ імені Тараса Шевченка. Гуманітарний вісник ДВНЗ “Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди”. Додаток 2 до Вип. 35: Тематичний випуск “Проблеми емпіричних досліджень у психології”. В. 11. К. : Гносис, 2014. С. 132–142.